

บทที่ 6

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติแม่ปิง

6.1 การจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแม่ปิงตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

6.1.1 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม (องค์ประกอบด้านพื้นที่) ประกอบด้วย

- การกำหนดขนาด ขอบเขต พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

อุทยานแห่งชาติแม่ปิง ได้มีการกำหนดพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยหลักการแบ่งเขตจัดการพื้นที่ตามหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติยึดตามข้อมูลในแผนแม่บทการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิง พ.ศ. 2534-2538 โดยให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้ง 11 แห่ง ในพื้นที่ศึกษาวิจัย ตั้งอยู่ในพื้นที่ส่วนการใช้ประโยชน์แบ่งเป็นเขตการจัดการ 2 เขต ได้แก่ เขตบริการ (Intensive use zone) ประกอบด้วยพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว 2 แห่งคือ บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติแม่ปิง และบริเวณแก่งก้อ และเขตท่องเที่ยวและนันทนาการ (Outdoor recreation zone) ประกอบด้วยพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว 9 แห่ง คือ น้ำตกก้อหลวง น้ำตกก้อน้อย ถ้ำยางวี อุ้มปาด ถ้ำช้างร้อง วัดพระธาตุแก่งสร้อย และน้ำตกอุ้มแป ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์หลายรายให้ความคิดเห็นตรงกันว่า มีการกำหนดพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม และปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวหลักจำนวน 6 แห่ง คือ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติแม่ปิง น้ำตกก้อ แก่งก้อ ทุงก๊ก น้ำตกก้อน้อย และอุ้มปาด ได้เป็นจุดที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ มีบุคลากรเจ้าหน้าที่ดูแลเป็นประจำ ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่เหลือทางหน่วยพิทักษ์ฯ จะมีการจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปดูแลจัดการเป็นระยะ นอกจากนั้นในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวยังได้มีการกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่เข้าไปใช้บริการอีก เช่น บริเวณแก่งก้อเหมาะสมกับกิจกรรมตกปลา นั่งเรือชมธรรมชาติ พายเรือ เป็นต้น ส่วนทุงก๊กเหมาะสำหรับกิจกรรมค่ายเยาวชนศึกษาธรรมชาติ ดูนก ส่องสัตว์ และศึกษาพรรณไม้ เป็นต้น

- การวางแผนจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมตามขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่

อุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว โดยที่ผ่านมาในสภาพปกติปริมาณ

นักท่องเที่ยวที่เข้าไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับที่สามารถรองรับได้ของพื้นที่ ยกเว้นในช่วงเทศกาลท่องเที่ยวประจำปี ช่วงวันหยุดขึ้นปีใหม่ และวันหยุดสงกรานต์ของทุกปี จะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะบริเวณน้ำตกก้อหลวงและแก่งก้อ ดังนั้นอุทยานแห่งชาติแม่ปิงจึงมีแผนจัดการโดยประสานงานระหว่างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่รับผิดชอบในแหล่งท่องเที่ยว ตรวจสอบบริเวณพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวเข้าไปใช้ประโยชน์ หากพบว่าแหล่งท่องเที่ยวใดมีการใช้ประโยชน์เกินขีดความสามารถในการรองรับได้อุทยานแห่งชาติจะดำเนินการแจ้งให้นักท่องเที่ยวที่จะเข้าไปใช้บริการสมทบรับทราบ และอุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้มีแนวทางจัดการในการลดปริมาณนักท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์หนาแน่นไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อีก และมีการปรับรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ท่องเที่ยวในขณะนั้น เช่น เมื่อบ้านพักเรือนแพมีการใช้บริการเต็มแล้ว เจ้าหน้าที่จะแนะนำให้นักท่องเที่ยวเป็นไปเลือกใช้กิจกรรมกางเต็นท์พักแรมทดแทน นอกจากนี้บริเวณแหล่งท่องเที่ยวแก่งก้อ จะมีการกำหนดพื้นที่การใช้ประโยชน์บริเวณริมอ่างเก็บน้ำ เนื่องจากระดับน้ำในอ่างฯ ไม่คงที่ จึงต้องมีการกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ให้เหมาะสม ได้แก่ จุดจอดเรือ จุดขึ้นลงของนักท่องเที่ยว และจุดเรือนแพ เป็นต้น

- การจัดระบบข้อมูลข่าวสารในการเดินทาง

อุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้มีการดำเนินการจัดระบบข้อมูลข่าวสารในการเดินทางโดยผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิง ที่ปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยว บริเวณด่านตรวจ/ด่านเก็บค่าธรรมเนียม ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว บริเวณหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่มีแหล่งท่องเที่ยวในที่ตั้ง คือ หน่วยพิทักษ์ฯ มป.1 (น้ำตกก้อ), หน่วยพิทักษ์ฯ มป.2 (แก่งก้อ), หน่วยพิทักษ์ฯ มป.3 (ทุ่งกิ๊ก) และหน่วยพิทักษ์ฯ มป.10 (อู่มป่าด) นอกจากนี้ยังได้ใช้ป้ายสื่อความหมายเป็นสื่อการเดินทาง ได้แก่ ป้ายบอกทางและสถานที่ ทั้งในพื้นที่อุทยานแห่งชาติและนอกพื้นที่อุทยานแห่งชาติโดยเฉพาะ ป้ายบอกทางที่ติดตั้งในเส้นทางสายหลัก ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 106 และทางหลวงหมายเลข 1087 อีกทั้งยังได้ใช้แผ่นพับประชาสัมพันธ์แนะนำอุทยานแห่งชาติที่มีแผนที่การเดินทางระบุในแผ่นพับ ซึ่งมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยอุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้จัดส่งแผ่นพับของอุทยานแห่งชาติแม่ปิงไปให้ศูนย์บริการการท่องเที่ยวจังหวัดลำพูน เพื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่ง และในปัจจุบันได้จัดทำข้อมูลของอุทยานแห่งชาติแม่ปิงในระบบสื่อออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ตของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

- การกำหนดมาตรการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

อุทยานแห่งชาติแม่ปิง มีมาตรการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยการ จัดเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติดูแลรักษาความสะอาดในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวที่มีที่ตั้งอยู่ใน หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติแม่ปิง ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่เหลือจะมีการจัดเจ้าหน้าที่ไปดูแลบางครั้ง และในแต่ละสัปดาห์จะมีรถเก็บขยะจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ไปจัดเก็บในแหล่ง ท่องเที่ยวอย่างน้อยอาทิตย์ละ 1 ครั้ง และจะมีการดำเนินการบ่อยครั้งขึ้นในช่วงวันหยุดเทศกาล ท่องเที่ยวหรือมีการใช้ประโยชน์ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวติดต่อกันหลายวัน นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ดูแล พื้นที่แล้ว อุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้ดำเนินการติดตั้งถังขยะไว้ประจำแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ยกเว้น ป่าพระบาททางวิ ถ้ำยาววิ และน้ำตกอุ้มแป่ ทั้งนี้ได้กำหนดมาตรการให้นักท่องเที่ยวเก็บขยะที่ใช้ แล้วมาทิ้งในถังขยะบริเวณที่จัดให้แทนการติดตั้งถังขยะในพื้นที่ เนื่องจากมีการเข้าไปใช้ประโยชน์ ในพื้นที่น้อย นอกจากนี้อุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้ใช้ป้ายสื่อความหมายในการประชาสัมพันธ์ และแจ้งข้อปฏิบัติต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวได้ทราบ ได้แก่ ป้ายห้าม ป้ายเตือนและป้ายแนะนำการ ปฏิบัติตัวในอุทยานแห่งชาติ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนและครอบคลุมในรายละเอียดในบริเวณ แหล่งท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติ น้ำตกก้อหลวง แก่งก้อ และทุ่งก๊ก

- การเพิ่มขีดความสามารถศักยภาพของบุคลากรในการบริหารจัดการทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

อุทยานแห่งชาติแม่ปิง มีการดำเนินการเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากร โดยการ จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการด้านการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มความรู้ ฝึกทักษะ และฝึกทบทวน การดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวและการให้บริการอย่างน้อยปีละครั้ง ซึ่งเป็นไปตามข้อสั่งการของ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช นอกจากนี้อุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้จัดส่งบุคลากรเข้ารับการ ฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติ ที่หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้จัดและจากหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ เช่น ศูนย์ท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัดลำพูน ได้จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้บริการและการบริหารจัดการ ท่องเที่ยวเมื่อ ปี พ.ศ. 2550 ที่ผ่านมา ซึ่งอุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้จัดส่งบุคลากรเข้าร่วมการฝึกอบรม ครั้งนี้ จำนวน 2 คน โดยเจ้าหน้าที่ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมเป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประจำศูนย์บริการ นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ จะต้องนำความรู้ที่ได้รับมา ถ่ายทอดให้กับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติที่ปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยวเช่นเดียวกันเนื่องจากเป็น ธรรมเนียมการปฏิบัติของอุทยานแห่งชาติแม่ปิงมาโดยตลอด ประกอบกับเกือบทุกปี อุทยานแห่งชาติแม่ปิงจะนำเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงไปศึกษาดูงานในอุทยานแห่งชาติต่าง ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมและสามารถเพิ่มพูนความรู้ ทักษะต่าง ๆ แก่เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ ซึ่งจะเป็น

ลักษณะของการดูงานระหว่างหน่วยงานอุทยานแห่งชาติซึ่งกันและกัน โดยปี พ.ศ. 2550 ที่ผ่านมา ได้นำเจ้าหน้าที่งานบ้านพักและบริการนักท่องเที่ยวไปศึกษาดูงานที่อุทยานแห่งชาติคอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเวลา 2 วัน

6.1.2 การจัดการในการศึกษาและสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม (องค์ประกอบด้านกิจกรรม)

- การจัดให้มีกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้แก่นักท่องเที่ยว ผู้มาใช้บริการในพื้นที่และผู้ประกอบการธุรกิจเอกชน

อุทยานแห่งชาติแม่ปิง ได้จัดกิจกรรมให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมในรูปแบบของค่ายเยาวชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในและนอกท้องที่อำเภอเมืองลำพูน มาใช้บริการเป็นประจำ ซึ่งเป็นข้อสั่งการของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่อุทยานแห่งชาติต่าง ๆ ต้องดำเนินการจัดกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายปีละไม่ต่ำกว่า 1,500 คน และในปี พ.ศ. 2550 ที่ผ่านมาอุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้จัดกิจกรรมดังกล่าวมีผู้มาร่วมกิจกรรมจำนวน 1,942 คน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ (STUDY TOUR) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มหรือสถาบันต่าง ๆ ที่มีการติดต่อประสานงานกับทางอุทยานแห่งชาติ เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ซึ่งอุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้จัดเตรียมเจ้าหน้าที่เป็นวิทยากรให้ความรู้ตลอดจนเป็นมัคคุเทศก์ในการนำเที่ยวชมและศึกษาในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มเป้าหมาย และนอกจากการจัดกิจกรรมให้ความรู้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแล้ว อุทยานแห่งชาติแม่ปิงยังจัดส่งกลุ่มเจ้าหน้าที่ไปให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐอื่น ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่บ่อยครั้ง โดยฝ่ายวิชาการและส่งเสริมเผยแพร่ และฝ่ายพัฒนา นันทนาการและสื่อความหมาย อุทยานแห่งชาติแม่ปิงจะเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายดำเนินการ ในส่วนผู้ประกอบการธุรกิจเอกชน อุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้ดำเนินการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการพื้นที่และการท่องเที่ยวและในบางปีได้นำเจ้าของและตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจในพื้นที่เข้ารับอบรมและศึกษาดูงานด้านการจัดการสถานที่และให้บริการการท่องเที่ยว ณ อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน จังหวัดลำปาง ซึ่งจัดโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ภายใต้การสนับสนุนของโครงการสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการในอุทยานแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2548 ที่ผ่านมา

- การจัดให้มีระบบสื่อความหมายธรรมชาติที่ถูกต้องและมีคุณภาพในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

อุทยานแห่งชาติแม่ปิง ได้ดำเนินการจัดให้มีระบบสื่อความหมายธรรมชาติโดยใช้เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงและป้ายสื่อความหมายต่าง ๆ ตลอดจนเอกสารแผ่นพับแนะนำอุทยานแห่งชาติแม่ปิง และแผ่นพับอื่น ๆ เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดให้กับนักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการ ซึ่งจะมีในจุดให้บริการด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติ น้ำตกก่อหลวง แก่งก้อ และทุ่งกิ๊ก โดยจะมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเป็นหน่วยงานที่ให้ข้อมูลหลักแก่นักท่องเที่ยว และเป็นผู้ประสานข้อมูลสื่อความหมายธรรมชาติไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั้งนี้ ป้ายสื่อความหมายธรรมชาติที่มีในอุทยานแห่งชาติ มีทั้งในส่วนอุทยานแห่งชาติแม่ปิงจัดทำขึ้นเอง โดยยึดรูปแบบมาตรฐานการจัดทำป้ายสื่อความหมาย ของสำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นต้นแบบ และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งจากหน่วยงานภายนอก ที่เป็นหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ และเอกชน สำหรับวัสดุที่ใช้ในการจัดระบบสื่อความหมายนั้น อุทยานแห่งชาติแม่ปิงจะพิจารณาจากงบประมาณและชนิดของวัสดุโดยจะเลือกวัสดุที่หาได้ง่ายในพื้นที่ ส่วนใหญ่จะเป็นวัสดุที่ทำมาจากไม้เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากมีความคงทน และสามารถปรับปรุงซ่อมแซมให้มีสภาพที่ใหม่อยู่เสมอ ซึ่งระบบสื่อความหมายธรรมชาติที่ทำจากไม้ส่วนใหญ่จะนำมาใช้ในพื้นที่กลางแจ้ง (Outdoor) ส่วนในพื้นที่ร่ม (Indoor) จะมีการนำวัสดุประเภทอื่น ๆ เข้ามาใช้กับไม้ด้วย เช่น บอร์ดนิทรรศการ บอร์ดประชาสัมพันธ์ความรู้และข่าวสารต่าง ๆ เป็นต้น

6.1.3 การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น (องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม)

- การเปิดโอกาสให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจกำหนดแนวทางในการพัฒนา ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตลอดจนร่วมรับผลประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

อุทยานแห่งชาติแม่ปิง ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจกำหนดแนวทางในการพัฒนาติดตามประเมินผล ส่วนใหญ่ในเวทีการประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลก้อ ซึ่งอุทยานแห่งชาติแม่ปิงจะได้รับเชิญให้เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง โดยมีส่วนราชการต่าง ๆ ในท้องที่ ผู้นำชุมชนท้องถิ่น ผู้นำหรือตัวแทนกลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ ในชุมชน เข้าร่วมประชุมเป็นจำนวนมาก ดังนั้นที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นเวทีกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ติดตามผลการดำเนินงานตลอดจนร่วมกำหนด ทิศทางการพัฒนา หรือดำเนินการต่าง ๆ ของอุทยาน

แห่งชาติแม่ปิง ที่มีผลต่อชุมชนท้องถิ่นด้วย ภายใต้กฎ ระเบียบ และเงื่อนไขที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิง สามารถดำเนินการได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายของหัวหน้าอุทยานแห่งชาติแม่ปิงคนปัจจุบัน (นายจิตติพันธ์ จูจันทร์) ที่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่บนเงื่อนไขของ กฎระเบียบต่าง ๆ ที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงดำเนินการได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชุมชนด้วยว่าจะมีทัศนคติ ความต้องการและความพร้อมมากน้อยเพียงใด ในส่วนการร่วมรับผลประโยชน์นั้นชุมชนในพื้นที่ ยังไม่ได้ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเท่าที่ควร ยกเว้นผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนบริเวณแก่งก้อ เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้าทำกิจกรรมการท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย และบาง กิจกรรมนักท่องเที่ยวไม่ต้องพึ่งพาคนในชุมชน เช่น กิจกรรมเดินป่า และกิจกรรมการนำเที่ยว เป็นต้น ซึ่งผลประโยชน์ที่ได้รับส่วนใหญ่จะเป็นผลประโยชน์ทางอ้อม ได้แก่ เงินรายได้ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐ ที่ส่วนหนึ่งมาจากเงินรายได้ของ อุทยานแห่งชาติแม่ปิงที่จัดเก็บได้ในพื้นที่และมีการนำส่งเป็นเงินรายได้ของรัฐบาลแล้วจัดสรร กลับคืนมาให้กับท้องถิ่นจำนวนร้อยละ 5 ของเงินรายได้ที่จัดเก็บได้

- การสนับสนุนให้มีการสร้างกลุ่มเครือข่ายมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและการส่งเสริมให้ ความรู้ในการประกอบอาชีพจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

อุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้มีการสนับสนุนให้มีการสร้างกลุ่มเครือข่ายมัคคุเทศก์ ท้องถิ่นและการส่งเสริมให้ความรู้ในการประกอบอาชีพจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยการ ดำเนินการจัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้กับชุมชนตำบลก้อ จำนวน 1 ครั้งในปีงบประมาณ 2547 และจัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นระดับเยาวชน จำนวน 1 ครั้ง ในปีเดียวกันให้กับสถาบันศึกษา ต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่รอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติ ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยที่ผ่านมายุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้พยายามผลักดันให้มีการบรรจุโครงการที่สนับสนุนสร้างกลุ่ม เครือข่ายมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้เข้าสู่แผนพัฒนาตำบลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ ทั้งนี้การจะดำเนินการได้หรือไม่ได้นั้น ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหารและสมาชิก ขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้วย

6.1.4 การจัดการด้านการบริการการท่องเที่ยว (องค์ประกอบด้านการจัดการบริการ การท่องเที่ยว)

- การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

อุทยานแห่งชาติแม่ปิง ได้ดำเนินการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศไปในระดับหนึ่งบ้างแล้ว แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกแหล่ง ส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่ ในแหล่งท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติ น้ำตกก้อหลวง แก่งก้อ และทุ่งกิ๊ก ซึ่งเป็น แหล่งท่องเที่ยวที่มีการใช้ประโยชน์มากกว่าแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวก

ที่มองเห็นเป็นรูปธรรมของการพัฒนาได้แก่ ระบบเส้นทางคมนาคมภายในที่เชื่อมโยงในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวก่อนข้างสะดวกสบาย ยกเว้นเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่ค่อนข้างน้อย ป่าพระบาททางวิและถ้ำทางวิ ที่ยังเข้าถึงลำบากเนื่องจากเป็นทางตรวจการณ์ ซึ่งจะมียานพาหนะบางประเภทเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาระบบห้องน้ำ – ห้องสุขา และลานจอดรถไว้บริการในแหล่งท่องเที่ยวหลัก ซึ่งค่อนข้างได้มาตรฐานและมีความเพียงพอกับการใช้ประโยชน์ในสภาวะปกติของอุทยานแห่งชาติ ในส่วนงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกนั้น อุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ ได้แก่ งบประมาณจากจังหวัดลำพูน และองค์การบริหารส่วนตำบลก้อ เป็นต้น ซึ่งการได้มาของงบประมาณจำเป็นต้องมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานตลอดเวลา จึงนับเป็นภารกิจด้านหนึ่งที่ผู้บริหารของอุทยานแห่งชาติต้องให้ความสำคัญและเอาใจใส่อยู่เสมอ

- การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ การตลาดและบริการนำเที่ยวในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

อุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้ดำเนินการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ การตลาดและบริการนำเที่ยวในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยอาศัยสื่อประชาสัมพันธ์ทางโทรทัศน์ในรูปแบบของสารคดี/รายการท่องเที่ยวที่นำเสนอในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิง โดยที่ผ่านมามีความถี่ในระดับน้อย นอกจากนี้ยังมีการเขียนบทความส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวในสื่อหนังสือพิมพ์วารสารและสารคดีเป็นประจำ ซึ่งอุทยานแห่งชาติไม่จัดซื้อที่จะมีองค์กรสื่อมวลชนเข้ามาทำข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ เพียงแต่หน่วยงานที่เข้ามาจะต้องดำเนินการตามระเบียบข้อปฏิบัติที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ สำหรับการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ ยังอาศัยข้อมูลจากแผ่นพับแนะนำอุทยานแห่งชาติแม่ปิงที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้จัดทำขึ้นเอง และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งจะมีแผ่นพับออกมาในรูปแบบต่าง ๆ อยู่เสมอ อย่างน้อย 2-3 ปี จะมีการเปลี่ยนรูปแบบของแผ่นพับ โดยที่แผ่นพับของอุทยานแห่งชาติจะถูกนำไปเผยแพร่ในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การจัดส่งไปให้ศูนย์บริการการท่องเที่ยวจังหวัดลำพูน และสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือเขต 1 การนำไปเผยแพร่งานประจำจังหวัด (งานกาชาดจังหวัดลำพูน) และการจัดส่งให้บริษัทนำเที่ยวต่าง ๆ ที่ขอรับการสนับสนุนแผ่นพับ สำหรับการบริการนำเที่ยว อุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้มีการประสานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวกับผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนในพื้นที่อยู่เสมอ โดยเฉพาะข้อมูลการท่องเที่ยวใหม่ ๆ อีกทั้งยังได้แนะนำเทคนิคการให้บริการนำเที่ยวแก่ผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนบ่อยครั้ง

- การจัดบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่

อุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้จัดบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่เป็นทางการได้แก่ การบริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านกิจกรรมศึกษาธรรมชาติ (STUDY TOUR) กิจกรรมค่ายเยาวชนศึกษาธรรมชาติ และกิจกรรมศึกษาดูงาน ซึ่งอุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้รับการประสานงานและมีการเตรียมการด้านสถานที่และวิทยากรเพื่อจัดบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้กับกลุ่มที่ติดต่อขอใช้บริการซึ่งจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้เข้ามาใช้บริการ และอีกรูปแบบหนึ่งคือรูปแบบที่ไม่เป็นทางการได้แก่ การบริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นในวันที่เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นการให้บริการในจุดแหล่งท่องเที่ยวโดยเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติที่ปฏิบัติงาน และผู้ประกอบการเอกชน โดยกิจกรรมที่ให้บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในลักษณะนี้ส่วนใหญ่ได้แก่ กิจกรรม นั่งเรือชมธรรมชาติ พายเรือและกางเต็นท์พักผ่อน เป็นต้น

- การจัดระบบการเดินทางและการเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยวในพื้นที่

อุทยานแห่งชาติแม่ปิง ได้ใช้เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงและข้อมูลจากแผนผังแนะนำอุทยานแห่งชาติเป็นเครื่องมือหลักในการจัดการ ประกอบกับการใช้ระบบโครงข่ายวิทยุและโทรทัศน์ในการติดต่อสื่อสารระหว่างที่ทำการอุทยานแห่งชาติ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและในหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่มีแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ ซึ่งปัจจุบันมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่งแต่ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้อุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้พยายามเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติกับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอื่น ๆ ในพื้นที่ใกล้เคียง ได้แก่ เขื่อนภูมิพล อำเภอสามเงา จังหวัดตาก อ่างเก็บน้ำคอกเตา อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ และแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัดในท้องที่อำเภอใกล้เคียงต่าง ได้แก่ วัดพระพุทธรบาทห้วยด้อม มหาเจดีย์ศรีเวียงชัย วัดพระธาตุห้าดวง วัดพุทธรบาทพานนาม วัดบ้านปาง วัดพระพุทธรบาทคอกเตาและสำนักสงฆ์ถ้ำป่าไผ่ ทั้งนี้อุทยานแห่งชาติแม่ปิงและผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นตรงกันว่าจะเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มความหลากหลายและสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเข้ามาใช้บริการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงมากยิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดลำพูน ที่พยายามผลักดันให้มีการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมต่อในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของจังหวัดลำพูนร่วมกับจังหวัดลำปาง โดยใช้เส้นทางท่องเที่ยวที่สำคัญเริ่มจากแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเมืองจังหวัดลำพูน แล้วเข้าสู่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน และเชื่อมไปยังแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง อำเภอเมือง อำเภอกะคาและอำเภอเสริมงาม จากนั้นจึงเข้าสู่อำเภอถ้ำ อำเภอบ้านโฮ้ง อำเภอป่าซาง และเข้าสู่ตัวอำเภอเมืองลำพูนจนครบเป็นวงรอบ โดยที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติใน โครงข่ายการท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน

- การจัดการบริการของที่ระลึกและอาหาร

ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีจุดบริการของที่ระลึกและอาหารที่เป็นรูปธรรมเพียงจุดเดียวในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวแก่งก้อ ดำเนินการโดยผู้ประกอบการธุรกิจเอกชน จำนวน 5 ราย และของอุทยานแห่งชาติแม่ปิงที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการบ้านพักเรือนแพ ซึ่งมีบางกลุ่ม/คณะเท่านั้นที่ได้มีการติดต่อขอใช้บริการ นอกจากนี้ยังมีการบริการอาหารในแหล่งท่องเที่ยวนี้ตกทอดเฉพาะช่วงเทศกาลวันหยุดขึ้นปีใหม่ และวันหยุดสงกรานต์ เท่านั้น ในส่วนของที่ระลึกพบว่าส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าประเภทอาหารแปรรูปจากปลาผลิตโดยชาวประมง และผู้ประกอบการธุรกิจเอกชน สำหรับสินค้าที่ได้รับความนิยมคือ ปลาอย่าง ปลาสด และปลาร้าที่ทำจากปลาชนิดต่าง ๆ และจากการสอบถามเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงพบว่า เมื่อปี พ.ศ. 2542-2546 ได้เคยจำหน่ายของที่ระลึกที่ไม่ได้ผลิตขึ้นโดยอุทยานแห่งชาติเอง แต่จะเป็นการนำมาฝากจำหน่ายแต่ไม่สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จทางธุรกิจได้จึงยกเลิกไป สินค้าของที่ระลึกที่ได้เคยจัดจำหน่าย ได้แก่ พวงกุญแจ ที่คั่นหนังสือ หนังสือพาสปอร์ตเดินทางในอุทยานแห่งชาติของประเทศไทย และเสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นต้น

6.2 ข้อมูลความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติแม่ปิง

ในการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ได้ข้อมูลจากกลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวน 100 คน และกลุ่มประชาชนในท้องถิ่นรอบเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง จำนวน 90 คน กระจายไปตามครัวเรือนต่างๆ ใน 6 หมู่บ้านของ 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลก้อ และตำบลแม่ลาน โดยผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มประชาชนท้องถิ่น ปรากฏตามตาราง 6.1 พบว่าประชาชนในท้องถิ่นที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 55.55 และเพศหญิง ร้อยละ 44.45 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน สำหรับอายุ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่อายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.66 รองลงมาอยู่ในกลุ่มอายุ 21 – 31 ปี ร้อยละ 30.00 และน้อยที่สุดคือ กลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.00 ด้านอาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมถึงร้อยละ 51.12 รองลงมาคืออาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 18.89 ส่วนระดับการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงร้อยละ 44.45 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 30.00 สำหรับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนพบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 77.78

ตาราง 6.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านบุคลของผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มประชาชนท้องถิ่น

เพศ (N=90)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	50	55.55
หญิง	45	44.45
อายุ		
ไม่เกิน 20 ปี	-	-
21 – 30 ปี	27	30.00
31 – 40 ปี	33	33.66
41 – 50 ปี	21	23.33
มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	9	10.00
อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	-	-
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	8	8.89
พนักงานบริษัท	-	-
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	11	12.22
รับจ้างทั่วไป	17	18.89
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	8	8.89
เกษตรกรกรรม	46	51.12
อื่นๆ	-	-
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	40	44.45
มัธยมศึกษาตอนต้น	27	30.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	15	16.67
อนุปริญญา/ปวส./ปวท.	2	2.22
ปริญญาตรี	4	4.44
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
อื่นๆ	2	2.22

ตาราง 6.1 (ต่อ)

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	70	77.78
5,000-10,000 บาท	16	17.78
10,001-15,000 บาท	1	1.11
15,001-20,000 บาท	-	-
มากกว่า 20,000 บาท	3	3.33

จากการศึกษาประเด็นความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวจำนวน 100 คน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 54 มีความรู้ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 42 และมีความรู้น้อย คิดเป็นร้อยละ 4 ปรากฏตามตาราง 6.2 และ 6.3

ตาราง 6.2 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามรู้ระดับคะแนนรวม เรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คะแนนรวม (คะแนน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4	1	1.00
5	3	3.00
6	15	15.00
7	13	13.00
8	24	24.00
9	28	28.00
10	26	26.00

ตาราง 6.3 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว

ระดับความรู้ (N=100)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความรู้น้อย (0-5)	4	4.00
ความรู้ปานกลาง (4-8)	42	42.00
ความรู้มาก ((9-10)	54	54.00

จากการศึกษาประเด็นความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในท้องถิ่น จำนวน 90 คน พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 58.88 มีความรู้น้อย คิดเป็นร้อยละ 26.66 และมีความรู้มาก คิดเป็นร้อยละ 14.66 ปรากฏตามตาราง 6.4 และ 6.5

ตาราง 6.4 จำนวนและร้อยละของประชาชนในท้องถิ่น จำแนกตามรู้ดับคะแนนรวม เรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คะแนนรวม (คะแนน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4	9	10.00
5	15	16.66
6	20	22.22
7	18	20.00
8	15	16.66
9	11	12.22
10	2	2.24

ตาราง 6.5 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในท้องถิ่น

ระดับความรู้ (N=90)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความรู้น้อย (0-5)	24	26.66
ความรู้ปานกลาง (4-8)	53	58.88
ความรู้มาก ((9-10)	13	14.46

ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อได้ข้อมูลความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ในเรื่องความคิดเห็นว่าปัจจุบันอุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีการจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่ นั้นปรากฏผลตามตาราง 6.6 พบว่านักท่องเที่ยวคิดว่าปัจจุบันอุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีการจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คิดเป็นร้อยละ 77 และคิดว่าไม่มี ร้อยละ 2 ส่วนนักท่องเที่ยวที่เหลือร้อยละ 21 คิดว่าไม่แน่ใจว่าอุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีการจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่

ตาราง 6.6 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวว่าปัจจุบันอุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่

ผลความคิดเห็น (N=100)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มี	77	77.00
ไม่มี	2	2.00
ไม่แน่ใจ	21	21.00

จากการสอบถามประชาชนในท้องถิ่นที่เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 90 คน โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อได้ข้อมูลความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ในเรื่องความคิดเห็นว่าปัจจุบันอุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีการจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่ นั้นปรากฏผลตามตาราง 6.7 พบว่าประชาชนในท้องถิ่นคิดว่าปัจจุบันอุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีการจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คิดเป็นร้อยละ 43.33 และคิดว่าไม่มี ร้อยละ 5.56 ส่วนที่เหลือส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.11 คิดว่าไม่แน่ใจว่าอุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีการจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่

ตาราง 6.7 ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นว่าปัจจุบันอุทยานแห่งชาติแม่ปึงมีการจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่

ผลความคิดเห็น (N=90)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มี	39	43.33
ไม่มี	5	5.56
ไม่แน่ใจ	46	51.11

จากการเปรียบเทียบผลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นในเรื่องความคิดเห็นว่าปัจจุบันอุทยานแห่งชาติแม่ปึงมีการจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่ นั้น จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวให้ความคิดเห็นว่าอุทยานแห่งชาติแม่ปึงมีการจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่าความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่านักท่องเที่ยวได้เข้าไปใช้บริการและทำกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปึงแล้ว ซึ่งแตกต่างจากประชาชนท้องถิ่นบางคนที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นนักท่องเที่ยวและเข้าไปทำกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปึง จึงทำให้ผลความคิดเห็นทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน

ในส่วนข้อมูลแสดงความคิดเห็นที่สนับสนุนให้อุทยานแห่งชาติแม่ปึงมีการดำเนินการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปึงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยใช้แบบสอบถามนั้น ด้านกลุ่มนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นปรากฏตามตาราง 6.8

ตาราง 6.8 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่สนับสนุนให้อุทยานแห่งชาติแม่ปึงมีการดำเนินการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปึงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลความคิดเห็น (N=100)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เห็นด้วย	98	98.00
ไม่เห็นด้วย	1	1.00
ไม่แน่ใจ	1	1.00

สำหรับกลุ่มประชาชนในท้องถิ่นได้แสดงความคิดเห็นที่สนับสนุนให้อุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีการดำเนินการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามตาราง 6.9

ตาราง 6.9 ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่สนับสนุนให้อุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีการดำเนินการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลความคิดเห็น (N=90)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เห็นด้วย	90	100.00
ไม่เห็นด้วย	-	-
ไม่แน่ใจ	-	-

จากข้อมูลในตาราง 6.8 และตาราง 6.9 แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นมีความคิดเห็นส่วนใหญ่ตรงกันที่สนับสนุนให้อุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีการดำเนินการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คิดเป็นร้อยละ 98.00 ในส่วนของนักท่องเที่ยวและร้อยละ 100.00 ในส่วนของประชาชนในท้องถิ่น สำหรับการแสดงความคิดเห็นสนับสนุนของประชาชนท้องถิ่นที่ให้ผลความคิดเห็นออกมาตรงกันหมดทั้ง 90 คน อาจมีความสอดคล้องกับข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นว่าอุทยานแห่งชาติแม่ปิงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดลำพูนถึงร้อยละ 88.89 และไม่แน่ใจ ร้อยละ 11.11 โดยไม่มีประชาชนคนใดแสดงความคิดเห็นว่าอุทยานแห่งชาติแม่ปิงไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดลำพูน ปรากฏผลตามตาราง 6.10

ตาราง 6.10 ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นว่าอุทยานแห่งชาติแม่ปิงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดลำพูน

ผลความคิดเห็น (N=90)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ใช่	80	88.89
ไม่ใช่	-	-
ไม่แน่ใจ	10	11.11

ในส่วนกลุ่มประชากรที่ให้สัมภาษณ์จำนวน 22 คน ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ปรากฏตามตาราง 6.11 ซึ่งพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ ร้อยละ 31.82 คิดว่าความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง โดยให้เหตุผลอธิบายได้ว่าในอุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์สวยงามตามธรรมชาติมากมาย โดยมีเจ้าหน้าที่ดูแลทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวอยู่แล้วและมีกฎหมาย กฏระเบียบ ข้อบังคับในการกำหนดแนวทางการจัดการพื้นที่ที่ประกอบกับปัจจุบันได้มีความเจริญด้านวัตถุและเทคโนโลยีช่วยให้เจ้าหน้าที่และนักท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น และในส่วนความเป็นไปได้แต่ควรมีการปรับปรุงคิดเป็นร้อยละ 68.18 นั้น ได้ให้เหตุผลพอสรุปได้เนื่องจากว่ายังมีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ในแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งที่ต้องมีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ เส้นทาง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกรองรับ สภาพภูมิทัศน์ การให้ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและมีการบูรณาการแผนงานและงบประมาณมากยิ่งขึ้น

ตาราง 6.11 ความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิงตามความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์

ผลความคิดเห็น (N=22)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป็นไปได้	7	31.82
เป็นไปได้แต่ควรมีการปรับปรุง	15	68.18
เป็นไปได้ไม่ได้	-	-

6.3 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติแม่ปิง

สำหรับข้อมูลการมีส่วนร่วมของผู้ศึกษาได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างประชาชนในท้องถิ่นถึงความคิดเห็นในการให้ความร่วมมือกับอุทยานแห่งชาติแม่ปิงในการดำเนินงานที่จะพัฒนาพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ผลการศึกษาปรากฏตามตาราง 6.12 ซึ่งพบว่าประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.55 จะให้ความร่วมมือกับอุทยานแห่งชาติแม่ปิงในการดำเนินงานที่จะพัฒนาพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศหากอุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีการร้องขอจากชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น และส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 14.45 ยังไม่แน่ใจที่จะให้ความร่วมมือแต่ก็ถือว่าไม่ได้ปฏิเสธโดยสิ้นเชิงนับเป็นโอกาสที่ดีของอุทยานแห่งชาติแม่ปิงที่จะได้มีแนวร่วมในการพัฒนาพื้นที่อุทยานแห่งชาติต่อไปในอนาคต

ซึ่งอาจมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ผู้ศึกษาได้สอบถามจากประชาชนในท้องถิ่นว่าท่านและชุมชนของท่านได้รับผลประโยชน์จากการจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิงหรือไม่ จากการศึกษพบว่าประชาชนในท้องถิ่นคิดว่าได้รับผลประโยชน์ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 91.11 และไม่ได้รับผลประโยชน์จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8.89 ปรากฏตามตาราง 6.13

ตาราง 6.12 ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในการให้ความร่วมมือกับอุทยานแห่งชาติแม่ปิงในการดำเนินงานที่จะพัฒนาพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลความคิดเห็น (N=90)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ให้ความร่วมมือ	77	85.55
ไม่ให้ความร่วมมือ	-	-
ไม่แน่ใจ	13	14.45

ตาราง 6.13 ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการได้รับผลประโยชน์จากการจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง

ผลความคิดเห็น (N=90)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ได้รับผลประโยชน์	82	91.11
ไม่ได้รับผลประโยชน์	8	8.89

โดยประชาชนที่คิดว่าได้รับผลประโยชน์จำนวน 82 คน หรือร้อยละ 91.11 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อมูลความคิดเห็นในเรื่องที่ได้รับผลประโยชน์จากการจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรในกลุ่มประชาชนในท้องถิ่นที่ตอบแบบสอบถามในเรื่องความคิดเห็นต่อผลประโยชน์ที่ประชาชนและชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ในเรื่องทำให้เกิดความภาคภูมิใจและหวงแหนต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ของชุมชนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 13.31 รองลงมาในเรื่องการได้เข้าไปใช้บริการในแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแม่ปิงคิดเป็นร้อยละ 11.61 และเป็นแหล่งสร้างโอกาสต่ออาชีพและรายได้แหล่งใหม่ของชุมชนในอนาคตคิดเป็นร้อยละ 11.33 ตามลำดับ ส่วนเรื่องที่คุณตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือเรื่องการได้รับการพัฒนาอาชีพคิดเป็นร้อยละ 3.68 ปรากฏตามตาราง 6.14 ซึ่งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชนอธิบายได้ว่าการที่มีหน่วยงานอุทยานแห่งชาติเกิดขึ้นในพื้นที่ชุมชน โดยมีการเปิดให้บริการด้านการท่องเที่ยวจะนำมาซึ่งผลประโยชน์โดยตรงที่ประชาชนจะได้รับคือการได้เข้าไปใช้บริการในแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้กับชุมชน และเป็นแหล่งสร้างโอกาสต่ออาชีพของคนในชุมชนให้มีงานทำ โดยเฉพาะการเข้ามาปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดูแลบำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ และต่อมาก็มีการพัฒนาอุทยานแห่งชาติให้มีความพร้อมในการรองรับตามขีดความสามารถในด้านงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในรูปของการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า ระบบโทรศัพท์ เป็นต้น ซึ่งการท่องเที่ยวก็เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ของชุมชน ดังนั้นเมื่อมีการพัฒนาในแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแล้วก็จะทำให้ประชาชนที่อยู่นอกชุมชนท้องถิ่นเข้ามาใช้บริการมากขึ้นจึงเกิดผลประโยชน์ทางอ้อมต่อชุมชนคือทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับคำชมจากเพื่อนบ้านหรือบุคคลภายนอกที่เข้ามาในพื้นที่ของชุมชนและส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจและหวงแหนต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ของชุมชน

ตาราง 6.14 รูปแบบของผลประโยชน์ที่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่งปิ้ง

ผลความคิดเห็น (N=82)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ได้มีงานทำ	36	10.20
2. มีรายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบการให้บริการต่างๆ	29	8.22
3. ผลผลิตจากชุมชนมีที่รองรับเพื่อการจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว	23	6.52
4. ได้รับการพัฒนาอาชีพ	13	3.68
5. มีระบบสาธารณูปโภคดีขึ้น เช่น ไฟฟ้า ถนน ประปา และโทรศัพท์	31	8.78
6. เส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจากชุมชนมีความสะดวก และปลอดภัย	36	10.20
7. ได้รับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ เพิ่มมากขึ้น	36	10.20
8. ได้เข้าไปใช้บริการในแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแม่งปิ้ง	41	11.61
9. เกิดความภาคภูมิใจและหวงแหนต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ชุมชน	47	13.31
10. ได้รับคำชมจากเพื่อนบ้านหรือบุคคลภายนอกที่เข้ามาในพื้นที่ของชุมชน	21	5.95
11. เป็นแหล่งสร้างโอกาสต่ออาชีพและรายได้แหล่งใหม่ของชุมชนในอนาคต	40	11.33
รวม	353	100.00

สำหรับข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติแม่งปิ้งในลักษณะที่เป็นรูปธรรมนั้น ผู้ศึกษาได้กำหนดหัวข้อในแบบสอบถามโดยได้สอบถามประชาชนในท้องถิ่นจากกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำนวน 90 คน ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติแม่งปิ้ง ซึ่งพบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ได้มีส่วนร่วม และกลุ่มไม่มีส่วนร่วมมีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่เท่ากัน ผลปรากฏตามตาราง 6.15

ตาราง 6.15 การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่งปิ้ง

การมีส่วนร่วม (N=90)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีส่วนร่วม	45	50.00
มีส่วนร่วม	45	50.00

โดยกลุ่มประชาชนในท้องถิ่นที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง จำนวน 45 คน หรือร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อมูลแสดงถึงกิจกรรมที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่ง พบว่าประชาชนในท้องถิ่นที่ตอบแบบสอบถามในเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมชักชวนแนะนำบุคคลภายนอกให้เข้ามาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.15 รองลงมาคือกิจกรรมช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิงแก่บุคคลภายนอก คิดเป็นร้อยละ 10.93 และกิจกรรมปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อปฏิบัติต่างๆ ที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงกำหนดไว้ในขณะเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 10.53 ตามลำดับ โดยที่กิจกรรมที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือกิจกรรมบริการขับรถ – รับส่งนักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 2.02 ปรากฏตามตาราง 6.16

ตาราง 6.16 กิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง

กิจกรรมการมีส่วนร่วม (N=45)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิงในที่ประชุม	21	8.50
2. ร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ	16	6.47
3. ร่วมให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว	22	8.91
4. สนทนากับเพื่อนบ้านเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง	21	8.50
5. ร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือตามเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ	16	6.48
6. เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	10	4.05
7. ติดตามข่าวสารด้านการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง	11	4.45
8. ร่วมวางแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง	9	3.64
9. ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่หรือผู้นำชุมชน ในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยว	19	7.69
10. เป็นผู้ประกอบการได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ	7	2.84
11. บริการขับรถ – รับส่ง นักท่องเที่ยว	5	2.02
12. เจ้าหน้าที่ตระเวน หรือเจ้าหน้าที่รักษาในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง	7	2.84

ตาราง 6.16 (ต่อ)

กิจกรรมการมีส่วนร่วม (N=45)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
13. ช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิงแก่บุคคลภายนอก	27	10.93
14. ชักชวน แนะนำบุคคลภายนอกให้เข้ามาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง	30	12.15
15. ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อปฏิบัติต่างๆ ที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิง กำหนดไว้ในขณะเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ	26	10.53
รวม	247	100.00

จากนั้นผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น จำนวน 90 คน ทั้งที่เคยมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในการจัดการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 82.22 มีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วม และส่วนที่เหลือร้อยละ 17.78 ไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วม ปรากฏตามตาราง 6.17

ตาราง 6.17 ความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง

ความต้องการมีส่วนร่วม (N=90)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต้องการ	74	82.22
ไม่ต้องการ	16	17.78

เมื่อนำข้อมูลความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิงมาเปรียบเทียบกับข้อมูลความคิดเห็นที่สนับสนุนให้อุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีการดำเนินการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตาราง 6.9 จะพบว่ามีความแตกต่างกันเนื่องจากมีกลุ่มที่ไม่ต้องการมีส่วนร่วมคิดเป็นร้อยละ 17.78 ซึ่งพอจะอธิบายได้ว่ากลุ่มที่ไม่ต้องการมีส่วนร่วมนั้นอาจไม่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติแม่ปิงและอาจเป็นกลุ่มที่มีความขัดแย้งและได้รับผลกระทบของการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าดั้งเดิมของชุมชนซึ่งต่อมาได้กลายมาเป็นอุทยานแห่งชาติแม่ปิง อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าหากอุทยานแห่งชาติแม่ปิงขอความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนท้องถิ่นในการดำเนินการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงให้เป็น

แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยินดีและให้การสนับสนุนและไม่ได้คัดค้านแต่อย่างใด

สำหรับกลุ่มตัวอย่างประชาชนในท้องถิ่นที่มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ร้อยละ 82.22 ได้ให้ข้อมูลแสดงถึงความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ว่าประชาชนในท้องถิ่นมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.18 รองลงมาคือกิจกรรมร่วมให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวร้อยละ 9.92 กิจกรรมร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือตามเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิงกับกิจกรรมช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิงแก่บุคคลภายนอกที่สัดส่วนที่เท่ากันที่ร้อยละ 9.14 และกิจกรรมชักชวนและแนะนำบุคคลภายนอกให้เข้ามาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ที่ร้อยละ 8.88 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่ต้องการมีส่วนร่วมน้อยได้แก่กิจกรรมเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 3.13 และกิจกรรมบริการรถ-รับส่ง นักท่องเที่ยวตามลำดับ ปรากฏตามตาราง 6.19 ซึ่งจากผลการศึกษาระยะแรกได้พบว่าประชาชนในท้องถิ่นมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความต้องการและพร้อมของแต่ละบุคคล โดยที่กิจกรรมบริการรถ-รับส่งนักท่องเที่ยวได้ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระชัย มงคลพันธ์ (2542) ที่ได้กล่าวว่าความต้องการและความพร้อมของประชาชนท้องถิ่นในการเข้าร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง อำเภอสี จังหวัดลำพูนนั้น ประชาชนไม่ต้องการให้บริการพาหนะรับ-ส่ง ไม่ต้องการจัดบริการขายอาหารและเครื่องดื่ม ดังนั้นจากข้อมูลความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ตามตาราง 6.18 นี้ อุทยานแห่งชาติแม่ปิงควรนำมาเป็นข้อมูลมาประกอบการพิจารณาคำดับความสำคัญเร่งด่วนเพื่อนำไปสู่แนวทางการดำเนินงานพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติแม่ปิงให้เกิดเป็นรูปธรรม และมีความยั่งยืนสอดคล้องกับหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติและหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อไป

ตาราง 6.18 ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง

กิจกรรมที่ต้องการมีส่วนร่วม (N=74)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิงในที่ประชุม	28	7.31
2. ร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ	39	10.18
3. ร่วมให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว	38	9.92
4. สนทนากับเพื่อนบ้านเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง	32	8.36
5. ร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือตามเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ	35	9.14
6. เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	12	3.13
7. ติดตามข่าวสารด้านการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง	20	5.22
8. ร่วมวางแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง	19	4.96
9. ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่หรือผู้นำชุมชน ในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยว	30	7.83
10. เป็นผู้ประกอบการได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ	13	3.39
11. บริการขับรถ - รับส่ง นักท่องเที่ยว	6	1.57
12. เจ้าหน้าที่ของทีระลิก หรือจัดทำของทีระลิกจำหน่ายในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง	14	3.66
13. ช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิงแก่บุคคลภายนอก	35	9.14
14. ชักชวน แนะนำบุคคลภายนอกให้เข้ามาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง	34	8.88
15. ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อปฏิบัติต่างๆ ที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงกำหนดไว้ในขณะที่เข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ	28	7.31
รวม	383	100.00

6.4 ปัญหาอุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างในด้านปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่ส่งผลต่อการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ได้ข้อมูลความคิดเห็นตามตาราง 6.19 พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่มีความสำคัญลำดับแรกคือ ไม่มีการสนับสนุนให้มีการสร้างกลุ่มเครือข่ายมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและการส่งเสริมให้มีความรู้ในการประกอบอาชีพจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม) คิดเป็นร้อยละ 11.87 รองลงมาคือระบบสื่อความหมายธรรมชาติไม่มีประสิทธิภาพ (องค์ประกอบด้านกิจกรรม) คิดเป็นร้อยละ 11.21 ขาดการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ การตลาด และการนำเที่ยว ในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับไม่มีการจัดระบบการเดินทางและการเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยวในพื้นที่ (องค์ประกอบด้านการจัดการบริการท่องเที่ยว) คิดเป็นร้อยละ 10.33 และ 8.57 ตามลำดับ ส่วนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นน้อย คือ การกำหนดขนาด ขอบเขต พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่เหมาะสม (องค์ประกอบด้านพื้นที่) และการจัดบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ขาดประสิทธิภาพ (องค์ประกอบด้านการจัดการบริการท่องเที่ยว) คิดเป็นสัดส่วนเท่ากันที่ร้อยละ 2.64

ตาราง 6.19 ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่จะส่งผลต่อการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติแม่งปิง ตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

ปัญหาอุปสรรคตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (N=100)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.ด้านการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม (องค์ประกอบด้านพื้นที่)		
1.1 การกำหนดขนาด ขอบเขต พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่เหมาะสม	12	2.64
1.2 ไม่มีการวางแผนจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมตามขีดความสามารถรองรับได้ของพื้นที่	13	2.86
1.3 การจัดระบบข้อมูลข่าวสารในการเดินทางมีความบกพร่องหรือไม่เพียงพอ	38	8.35
1.4 มาตรการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ	24	5.28
1.5 สักยภาพบุคลากรในการบริการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังไม่มีความพร้อม	30	6.59
2. ด้านการจัดการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม (องค์ประกอบด้านกิจกรรม)		
2.1 ขาดเครื่องมือและกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้แก่นักท่องเที่ยว ผู้มาใช้บริการในพื้นที่และผู้ประกอบการธุรกิจ	36	7.91
2.2 ระบบสื่อความหมายธรรมชาติไม่มีประสิทธิภาพ	51	11.21
3. ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น (องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม)		
3.1 ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจกำหนดแนวทางในการพัฒนาติดตามประเมินผลการดำเนินงานตลอดจนร่วมรับผลประโยชน์ที่ได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	29	6.37
3.2 ไม่มีการสนับสนุนการสร้างกลุ่มเครือข่ายมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและการส่งเสริมให้ความรู้ในการประกอบอาชีพจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	54	11.87
4. ด้านการจัดการด้านบริการการท่องเที่ยว		
4.1 ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	37	8.13
4.2 ขาดการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ การตลาด และการบริการนำเที่ยวในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	47	10.33
4.3 การจัดบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ขาดประสิทธิภาพ	12	2.64
4.4 ไม่มีการจัดระบบการเดินทางและการเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยวในพื้นที่	39	8.57
4.5 ไม่มีการจัดการบริการของที่ระลึกและอาหารหรือมีแต่ไม่มีประสิทธิภาพ	33	7.25
รวม	455	100.00

จากข้อมูลความคิดเห็นถึงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่ส่งผลต่อการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติแม่ปิงของนักท่องเที่ยว เมื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ และจากการเข้าไปสังเกตการณ์ในพื้นที่ของผู้วิจัยสามารถนำมาสรุปถึงปัญหาอุปสรรคตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ดังนี้

6.4.1 ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม (องค์ประกอบด้านพื้นที่)

1) การกำหนดขนาดขอบเขตพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปัญหาอุปสรรคที่พบได้แก่

- บริเวณน้ำตกก้อหลวงมีพื้นที่ใช้ประโยชน์คับแคบ จึงทำให้เกิดความแออัด โดยเฉพาะบริเวณลานน้ำตกและลานจอดรถ

- บริเวณแก่งก้อและแม่น้ำปิงมีพื้นที่กว้างเกินไป เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติดูแลไม่ทั่วถึง

- บริเวณแก่งก้อมีการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์บริเวณริมอ่างเก็บน้ำและเรือนแพต่าง ๆ ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ยังไม่ดีพอ บางครั้งเรือนแพอยู่อย่างกระจัดกระจาย หรืออยู่เป็นกลุ่มอย่างหนาแน่น ทำให้มองดูไม่สวยงาม

- แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งมีระยะทางห่างไกลการเดินทางเข้าถึงลำบากและต้องใช้เวลาในการเข้าไปทำกิจกรรมการท่องเที่ยวได้แก่ ถ้ำยงวิ

2) การวางแผนจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมตามขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ ปัญหาอุปสรรคที่พบได้แก่

- ในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง ได้แก่ ท่งก๊ก น้ำตกก้อและแก่งก้อ ในสภาพปกติมีการใช้ประโยชน์น้อยเกินไป ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่มากกว่านี้

- การจัดการด้านการรองรับการใช้ประโยชน์ของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลวันหยุดขึ้นปีใหม่และวันหยุดสงกรานต์ ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติปฏิบัติงานในพื้นที่น้อยเกินไป

- บริเวณแก่งก้อ ระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพลไม่คงที่ทำให้จัดการการใช้ประโยชน์พื้นที่ลำบาก โดยเฉพาะช่วงที่มีระดับน้ำขึ้นหรือลงอย่างรวดเร็ว

- จำนวนบ้านพักนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติมีน้อยเกินไป

- มีการเข้าไปใช้ประโยชน์ขอประชาชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น บริเวณแม่น้ำปิง ซึ่งชาวประมงท้องถิ่นได้เข้าไปทำประมงในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวด้วย ทำให้พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวน้อยลงไป

3) การจัดระบบข้อมูลข่าวสารในการเดินทาง ปัญหาอุปสรรคที่พบ ได้แก่

- การติดต่อสื่อสารภายในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ยังไม่ครอบคลุมทุกจุด โดยเฉพาะระบบโทรศัพท์

- อุปกรณ์เครื่องมือในการจัดระบบข้อมูลข่าวสารในการเดินทางไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย และไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

- เจ้าหน้าที่ที่ให้ข้อมูลข่าวสารน้อยเกินไปและขาดความชำนาญในด้านนี้

- บริเวณนอกพื้นที่อุทยานแห่งชาติมีป้ายบอกข้อมูลอุทยานแห่งชาติน้อยเกินไป

- ขาดการกระจายของข้อมูลข่าวสารการเดินทาง

- บริเวณน้ำตกอุ้มแปยังไม่มีป้ายสื่อความหมายที่ชัดเจน

- สภาพที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดมีระยะทางไกล ทำให้ติดต่อสื่อสาร

ลำบาก

4) การกำหนดมาตรการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

ปัญหาอุปสรรคที่พบ ได้แก่

- อุทยานแห่งชาติไม่สามารถควบคุมปริมาณขยะลอยน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในบริเวณแก่งก้อและแม่น้ำปิง เนื่องจากในช่วงฤดูฝนได้มีขยะลอยมากับแม่น้ำปิง ซึ่งผ่านชุมชนเมืองต่าง ๆ มาหลายแห่ง ทำให้บดบังทัศนียภาพของลำน้ำปิง

- การประชาสัมพันธ์ด้านการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

- เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านนี้ยังน้อยไป

- นักท่องเที่ยวมีการฝ่าฝืนและไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

- แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งอยู่ไกลกัน ประกอบกับอุทยานแห่งชาติแม่ปิง มีรถจัดเก็บขยะเพียงคันเดียว จึงไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บได้ทั่วถึงและทันเวลา

- ขาดงบประมาณในการจัดการดูแลด้านนี้อย่าเพียงพอ

- ถังขยะมีไม่เพียงพอในแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่ง โดยเฉพาะถังขยะคัดแยก

- ป้ายเตือน ป้ายห้าม ไม่เด่นสะดุดตา

- มีประชาชนเข้าไปใช้ประโยชน์ร่วมกับนักท่องเที่ยวและไม่ดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร

5) การเพิ่มขีดความสามารถศักยภาพของบุคลากรในการบริหารจัดการทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปัญหาอุปสรรคที่พบ ได้แก่

- เจ้าหน้าที่ชำนาญงานเฉพาะด้านบริการนักท่องเที่ยวมีน้อย โดยเฉพาะที่จบการศึกษาทางด้านประชาสัมพันธ์และการท่องเที่ยว
- บุคลากรยังไม่พร้อม ยังไม่เป็นมืออาชีพ
- เจ้าหน้าที่ยังปรับภาพลักษณ์ของงานที่ได้รับผิดชอบไม่ทันระหว่างงานด้านบริการและงานป้องกันปราบปราม
- เจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจและความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน
- อุทยานแห่งชาติแม่ปิงยังไม่สามารถแบ่งแยกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถให้ทำงานตรงกับความชำนาญ
- อุทยานแห่งชาติแม่ปิงยังขาดงบประมาณในการจัดฝึกอบรม ส่งเสริมเพิ่มพูนความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่และไม่มีความต่อเนื่อง
- ช่วงเวลาออกราชการมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ
- มีการออกงานและโยกย้ายบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการให้บริการบ่อยครั้ง โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เนื่องจากตำแหน่งงานที่ทำอยู่มีความไม่มั่นคงในระยะยาว ดังนั้นผู้ที่ออกงานไปมักจะได้ทำงานในตำแหน่งงานที่ดีกว่าเดิม

6.4.2 ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม (องค์ประกอบด้านกิจกรรม)

- 1) การจัดทำมีกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้แก่นักท่องเที่ยว ผู้มาใช้บริการในพื้นที่และผู้ประกอบการธุรกิจเอกชน ปัญหาอุปสรรคที่พบได้แก่
  - นักท่องเที่ยวหลายกลุ่ม/คณะยังไม่เข้าใจถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างแท้จริง
  - งบประมาณสนับสนุนการจัดการด้านนี้ไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ครอบคลุมทุกพื้นที่
  - ขาดการติดตามผลงานและการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้ประโยชน์น้อย ไม่สม่ำเสมอและผู้ประกอบการขาดข้อมูลด้านนี้
  - บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านนี้มีน้อย

- ขาดอุปกรณ์สนับสนุนการดำเนินงานด้านนี้อ่างพอเพียง ทำให้งานออกมาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ได้แก่ คอมพิวเตอร์ เครื่องเสียงแบบเคลื่อนที่ อุปกรณ์เดินทาง คู่มือคุณและคู่มือคูหา เป็นต้น

2) การจัดให้มีระบบสื่อความหมายธรรมชาติที่ถูกต้องและมีคุณภาพในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปัญหาอุปสรรคที่พบ ได้แก่

- ป้ายสื่อความหมายมีน้อยเกินไปในหลายจุดท่องเที่ยว เช่น ถ้ำยางวี ป่าพระบาทยาวิ น้ำตกอุ้มเป และถ้ำช้างร้อง เป็นต้น

- ป้ายสื่อความหมายยังขาดความโดดเด่น บางป้ายมีการใช้ตัวหนังสือเล็กเกินไป

- ป้ายสื่อบางป้ายมีสภาพเก่าทรุดโทรม

- ไม่มีห้องนิทรรศการที่ทันสมัย มีเอกลักษณ์โดดเด่นของอุทยานแห่งชาติ

- ป้ายบอกทางบริเวณเส้นทางหลวงจังหวัดน้อยเกินไป

6.4.3 ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น (องค์ประกอบการมีส่วนร่วม)

1) การเปิดโอกาสให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจกำหนดแนวทางในการพัฒนาติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ตลอดจนร่วมรับผลประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปัญหาอุปสรรคที่พบ ได้แก่

- ประชาชนท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ จึงไม่ทราบถึงผลที่จะได้รับ และผลประโยชน์ที่จะตามมา

- การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นร่วมกับอุทยานแห่งชาติแม่ปิงยังมีน้อยเกินไป

- ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีจำนวนน้อย ประชาชนจำนวนมากจึงมองไม่เห็นรายได้ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง

- ขาดหน่วยงานที่สนับสนุนอย่างจริงจังทั้งหน่วยงานอุทยานแห่งชาติและหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ และจังหวัดลำพูน

2) การสนับสนุนให้มีการสร้างกลุ่มเครือข่ายมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและส่งเสริมให้ความรู้ในการประกอบอาชีพจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปัญหาอุปสรรคที่พบ ได้แก่

- ประชาชนในท้องถิ่นยังขาดองค์ความรู้ด้านการเป็นมัคคุเทศก์

- ขาดการประสานงานด้านการส่งเสริมกลุ่มเครือข่ายมัคคุเทศก์ท้องถิ่นซึ่งมีกลุ่มที่เคยผ่านการฝึกอบรมจากทางอุทยานแห่งชาติแม่ปิงมาแล้ว แต่ก็ไม่ได้ทำหน้าที่มัคคุเทศก์ที่เป็นรูปธรรม

- รายได้จากการท่องเที่ยวในปัจจุบันยังไม่เพียงพอต่อการประกอบเป็นอาชีพหลักของประชาชนท้องถิ่น

- ไม่สามารถนำมัคคุเทศก์ท้องถิ่นไปให้บริการในอุทยานแห่งชาติได้ เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการมีน้อย

- กลุ่มมัคคุเทศก์ขาดประสบการณ์และกิจกรรมของกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง
- ขาดการติดตามการทำงานและรวมกลุ่มของกลุ่มมัคคุเทศก์ท้องถิ่น
- กลุ่มมัคคุเทศก์ท้องถิ่นมีเฉพาะในชุมชนตำบลก้อ
- เครือข่ายมัคคุเทศก์ท้องถิ่นยังไม่ได้ผล ประชาชนในท้องถิ่นไม่ค่อยสนใจที่จะรับเป็นอาชีพใหม่

6.4.4 ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการด้านบริการท่องเที่ยว (องค์ประกอบด้านการจัดการบริการท่องเที่ยว)

1) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปัญหาอุปสรรคที่พบได้แก่

- แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ไม่มีระบบไฟฟ้าแรงสูงบริการอำนวยความสะดวกในพื้นที่ได้แก่ แก่งก้อ หูงก๊ก และน้ำตกก้อหลวง เป็นต้น
- บริเวณน้ำตกก้อหลวง มีห้องน้ำน้อยเกินไป
- ขาดการลงทุนในแหล่งท่องเที่ยว
- สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีในปัจจุบันยังไม่เพียงพอ
- ขาดการดูแลอย่างถูกวิธีและสม่ำเสมอ
- ต้องรอนงบประมาณตามระเบียบขั้นตอนทางราชการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและการพัฒนาปรับปรุงทำให้เกิดความล่าช้าไม่ทันต่อการใช้ประโยชน์

2) การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ การตลาดและบริการนำเที่ยวในกิจกรรมการท่องเที่ยว ปัญหาอุปสรรคที่พบได้แก่

- การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง
- ขาดงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ
- เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงหลายคนขาดประสบการณ์ด้านการบริการ

- นักธุรกิจไม่กล้าเสี่ยงต่อการทำธุรกิจการท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้ประโยชน์น้อยเกินไป

3) การจัดบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ ปัญหาอุปสรรคที่พบได้แก่

- เรือให้บริการนำเที่ยวในอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล บริเวณแก่งก้อมีให้เลือกน้อยเกินไป

- การให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวไม่ชัดเจน
- การให้ข้อมูลการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการยังขาดความชำนาญและเป็นมืออาชีพ

- ผู้ประกอบการบางรายไม่ได้ดำเนินกิจกรรมที่ให้ความรู้ด้านข้อมูลในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเท่าที่ควร

- การประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง และหน่วยงานภายนอก ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

- ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ชำนาญและมีความรู้ความสามารถในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

4) การจัดระบบการเดินทางและการเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยวในพื้นที่ ปัญหาอุปสรรคที่พบได้แก่

- การเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยวในพื้นที่และนอกพื้นที่ยังไม่เป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

- เส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ไม่สามารถทำเป็นวงรอบได้ จึงทำให้ขาดแรงจูงใจและความคุ้มค่ากับเวลาที่มาใช้บริการ

- ขาดแคลนป้าย แผ่นพับ แผนที่ที่ใช้ในการบอกข้อมูลเชื่อมโยงโครงข่ายที่ชัดเจน และเพียงพอในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

- การเดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง นักท่องเที่ยวจะต้องมีพาหนะมาเองจึงจะสะดวก เนื่องจากระบบการขนส่งรถโดยสารไม่มีตลอดเวลา และยังมีน้อย

- ขาดการเชื่อมโยงเส้นทางไปยังอำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง

5) การจัดการบริการของที่ระลึกและอาหาร ปัญหาอุปสรรคที่พบได้แก่

- ร้านจำหน่ายอาหารบางแห่งมีสภาพเก่า ดูทรุดโทรม ไม่มีการพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

- ราคาอาหารค่อนข้างแพง

- บริเวณน้ำตกก้อหลวงไม่มีร้านขายของที่ระลึกและร้านอาหาร

- ไม่มีร้านขายของที่ระลึกและร้านอาหาร ที่ดำเนินการโดยอุทยานแห่งชาติ บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติแม่ปิง และแก่งก้อ
- อุทยานแห่งชาติแม่ปิงไม่สามารถควบคุมราคาสินค้าของที่ระลึกและอาหารจากร้านค้าผู้ประกอบการเอกชนได้

6.5 รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง

ผู้ศึกษาได้นำความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น จำนวน 190 คน มาหารูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสมในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ผลการศึกษาปรากฏตามตาราง 6.20 ซึ่งได้ข้อมูลรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิงในปัจจุบันที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงควรนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และพัฒนารูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้นไป ซึ่งผู้ศึกษาได้ข้อสรุปรูปแบบกิจกรรมที่สำคัญ และควรดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างจริงจัง จำนวน 10 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเที่ยวน้ำตก ร้อยละ 7.88 เดินป่าศึกษาธรรมชาติ ร้อยละ 7.58 ค่ายเยาวชนศึกษาธรรมชาติ ร้อยละ 7.42 ตั้งแคมป์พักแรม/กางเต็นท์ ร้อยละ 7.12 พักนอนเรือนแพ ร้อยละ 7.07 นั่งเรือชมธรรมชาติ ร้อยละ 6.92 พายเรือ ร้อยละ 6.61 ดูดาว ร้อยละ 6.51 ดูนก ร้อยละ 6.46 และศึกษาประวัติศาสตร์ ร้อยละ 6.10 โดยรูปแบบกิจกรรมที่ได้จากความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นกิจกรรมที่ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แสดงความคิดเห็นว่าเป็นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิงเช่นเดียวกัน

ตาราง 6.20 รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ง

รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว (N=190)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เที่ยวชมน้ำตก	155	7.88
2. เดินป่าศึกษาธรรมชาติ	149	7.58
3. ถ่ายเอาชนศึกษาธรรมชาติ	146	7.42
4. ตั้งแคมป์พักผ่อน/กางเต็นท์	140	7.12
5. พักนอนเรือนแพ	139	7.07
6. นั่งเรือชมธรรมชาติ	136	6.92
7. พายเรือ	130	6.61
8. คูหา	128	6.51
9. คุนุก	127	6.46
10. ศึกษาประวัติศาสตร์	120	6.10
11. ปั่นจักรยาน	113	5.75
12. ส่องสัตว์ป่า	101	5.14
13. ตกปลา	100	5.09
14. ไรด์ตัวไต่หน้าผา	98	4.98
15. นั่งรถชมธรรมชาติ	93	4.74
16. ว่ายน้ำ/เล่นน้ำในอ่างเก็บน้ำ	91	4.63
รวม	1,966	100.00

6.6 แนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง

จากข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มประชากรตัวอย่างได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติแม่ปิงเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบในการจัดลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วน ในการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาอุทยานแห่งชาติแม่ปิงเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ปรากฏตามตาราง 6.21 ซึ่งพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุดในเรื่องการจัดระบบข้อมูลข่าวสารในการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 8.57 รองลงมาเรื่องการจัดบริการของที่ระลึกและอาหาร ร้อยละ 8.03 การสนับสนุนให้มีการสร้างกลุ่มเครือข่ายมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและการส่งเสริมให้ความรู้ในการประกอบอาชีพจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 7.76 และมีการจัดให้มีกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้แก่นักท่องเที่ยว ผู้มาใช้บริการในพื้นที่และผู้ประกอบธุรกิจกับเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจกำหนดแนวทางในการพัฒนาติดตามประเมินผลการดำเนินงานตลอดจนร่วมรับผลประโยชน์ที่ได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คิดเป็นสัดส่วนที่เท่ากันร้อยละ 7.48 ตามลำดับ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากนักท่องเที่ยวจะใช้เป็นแนวทางให้อุทยานแห่งชาติแม่ปิงใช้จัดลำดับความสำคัญของเรื่องที่จะนำไปจัดการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิงต่อไป

ตาราง 6.21 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตอุทยานแห่งชาติแมปิง ตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (N=100)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มีการกำหนดขนาด ขอบเขต พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	46	6.26
2. มีการวางแผนจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมตามขีดความสามารถรองรับได้ของพื้นที่	51	6.94
3. มีการจัดระบบข้อมูลข่าวสารในการเดินทางมีความบกพร่อง	63	8.57
4. มีการกำหนด มาตรการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่	47	6.39
5. มีการเพิ่มขีดความสามารถ ศักยภาพบุคลากรในการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	46	6.26
6. มีการจัดให้มีกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้แก่นักท่องเที่ยว ผู้มาใช้บริการในพื้นที่และผู้ประกอบการ	55	7.48
7. มีการจัดระบบสื่อความหมายที่ถูกต้องและมีคุณภาพในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	46	6.26
8. เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจกำหนดแนวทางในการพัฒนาติดตามประเมินผลการดำเนินงานตลอดจนร่วมรับผลประโยชน์ที่ได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	55	7.48
9. มีการสนับสนุนการสร้างกลุ่มเครือข่ายมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและการส่งเสริมให้ความรู้ในการประกอบอาชีพจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	57	7.76
10. มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	53	7.21
11. มีการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ การตลาด และการบริการนำเที่ยวในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	53	7.21
12. มีการจัดบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่	53	7.21
13. มีการจัดระบบการเดินทางและการเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยวในพื้นที่	51	6.94
14. มีการจัดการบริการของที่ระลึกและอาหาร	59	8.03
รวม	735	100.00

ในการศึกษาข้อมูลบริบทของพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การจัดการการท่องเที่ยวตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและรูปแบบการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลผลการศึกษามาประมวลวิเคราะห์ร่วมกับข้อเสนอแนะทางจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงจากความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาอุทยานแห่งชาติแม่ปิงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้ดังนี้

6.6.1 ข้อเสนอแนะทางจัดการตามองค์ประกอบด้านพื้นที่

จากการศึกษาพบว่าอุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายสามารถกำหนดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ถึง 11 แห่ง โดยจากการประเมินศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในระดับสูงถึง 10 แห่งและอีก 1 แห่ง มีศักยภาพระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีความโดดเด่นของพื้นที่สอดคล้องกับข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่นและผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีความเห็นว่าในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลางและสูงเช่นเดียวกัน และเมื่อนักท่องเที่ยวได้เข้าไปทำกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ แล้ว ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและมีแนวโน้มที่จะกลับมาทำกิจกรรมท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิงอีกในอนาคต จากการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแม่ปิงที่ผ่านมาตามองค์ประกอบด้านพื้นที่นั้น มีความเหมาะสม และส่งผลสำเร็จต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติแม่ปิงในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังพบปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในพื้นที่หลายประการด้วยกัน โดยเฉพาะปัญหาการจัดระบบข้อมูลข่าวสารการเดินทาง และปัญหาด้านความสามารถ ศักยภาพบุคลากร ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เสนอเป็นแนวทางในการจัดการเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติแม่ปิงให้ดียิ่งขึ้นสามารถพัฒนาอุทยานแห่งชาติแม่ปิงเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้ดังนี้

- 1) อุทยานแห่งชาติแม่ปิงต้องมีการเพิ่มข้อมูลข่าวสารในการเดินทาง ได้แก่ ป้ายจราจร ป้ายแนะนำสถานที่ ให้เพียงพอและได้มาตรฐาน มีการติดตั้งระบบโทรศัพท์ให้ครอบคลุมในแหล่งท่องเที่ยวให้มากที่สุด เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครที่ให้ข้อมูลข่าวสารให้เพียงพอในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ตลอดจนวางระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพได้ข้อมูลที่ชัดเจนรวดเร็วยิ่งขึ้น

2) อุทยานแห่งชาติแม่ปิงต้องมีการพัฒนาความสามารถและศักยภาพของเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจถึงงานบริการท่องเที่ยว ทั้งการดูแลสถานที่และถ่ายทอดความรู้ติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้ชัดเจนและพัฒนาศักยภาพให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานได้ตลอดเวลา โดยอุทยานแห่งชาติแม่ปิงต้องให้ความสำคัญในการคัดเลือกบุคลากรที่จะเข้ามาทำงานในอุทยานแห่งชาติทุกตำแหน่งอย่างพิถีพิถัน โดยเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมมีประสบการณ์การทำงานที่ดีและมีใจรักในการทำงานอุทยานแห่งชาติ สำหรับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่แล้วจำเป็นต้องมีการเพิ่มพูนความรู้และฝึกทบทวนงานที่ปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญมากยิ่งขึ้น

3) อุทยานแห่งชาติแม่ปิงต้องมีเพิ่มมาตรการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ โดยการประสานงานกับผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนให้ร่วมมือในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีการเพิ่มถังขยะให้เพียงพอเหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ โดยจัดให้มีป้ายสื่อความหมายที่บอกข้อมูลการปฏิบัติด้านรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่ชัดเจนและอุทยานแห่งชาติแม่ปิงต้องมีการกวดขัน สอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้ทำกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โดยใช้มาตรการป้องกันควบคู่กับมาตรการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด

4) อุทยานแห่งชาติแม่ปิงต้องมีการกำหนดพื้นที่รองรับการใช้ประโยชน์ในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม และหาวิธีการต่างๆ ที่จะลดปัญหาการใช้ประโยชน์ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในคราวเดียวกันมากๆ จำเป็นต้องเพิ่มการให้ข้อมูลข่าวสารให้กับนักท่องเที่ยวทราบและเข้าใจ เพื่อจะได้หลีกเลี่ยงหรือเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวหรือเลือกไปใช้บริการในแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ นอกเขตอุทยานแห่งชาติที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ต้องเพิ่มเจ้าหน้าที่เข้าไปดูแลจัดการนักท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะช่วงเทศกาลวันหยุด โดยการประสานงานขอสนับสนุนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นๆ เช่น ตำรวจ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ตำรวจประจำบ้าน และราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า ให้เข้ามาช่วยปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดความคล่องตัวในการทำงานมากยิ่งขึ้น

5) อุทยานแห่งชาติต้องมีการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เต็มขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ โดยต้องทำให้เกิดความสวยงาม โดดเด่น ปลอดภัย และสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งต้องมีการประสานงานขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ อย่างต่อเนื่องและมีการติดตามผลอยู่เสมอ

6.6.2 ข้อเสนอแนะทางจัดการตามองค์ประกอบด้านกิจกรรม

จากการศึกษาพบว่าอุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้ดำเนินงานในการจัดการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมได้ผลงานเกินเป้าหมายของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช แต่จะพบว่าเข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นเยาวชน นักเรียน โดยที่นักท่องเที่ยว ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร สำหรับระบบสื่อความหมายในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง พบว่าส่วนใหญ่จะเน้นเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ใน 4 แห่ง ได้แก่ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติ น้ำตก ก้อหลวง แก่งก้อ และทุ่งกิ๊ก ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่เหลือจำเป็นต้องมีการเพิ่มระบบสื่อความหมายให้เพียงพอ ดังนั้นปัญหาอุปสรรคที่พบและมีความสำคัญเร่งด่วนคือปัญหาขาดแคลนเจ้าหน้าที่ อุทยานแห่งชาติที่มีความสามารถและพร้อมปฏิบัติงานให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมแก่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยว เยาวชน หรือประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ ปัญหาขาดแคลนอุปกรณ์ที่ใช้ในการสื่อความหมายก็เป็นปัญหาที่สำคัญเช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เสนอเป็นแนวทางจัดการตามองค์ประกอบด้านพื้นที่ ดังต่อไปนี้

1) อุทยานแห่งชาติแม่ปิงต้องมีการพัฒนาและเพิ่มบุคลากรที่สามารถให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยว เยาวชน หรือประชาชนทั่วไป โดยมีการส่งเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติงานครบตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และให้มีการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้ระหว่างเจ้าหน้าที่ด้วยกันและกับบุคลากรนอกที่สนใจในงานด้านนี้ เพื่อจะได้มีส่วนช่วยเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติปฏิบัติงานอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้อุทยานแห่งชาติแม่ปิง ต้องมีการจัดหาและพัฒนากิจกรรมที่ให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกที่หลากหลาย น่าสนใจและทันเหตุการณ์กับข้อมูลข่าวสารในกระแสสังคมปัจจุบันอยู่เสมอ

2) อุทยานแห่งชาติแม่ปิงต้องมีการตรวจสอบระบบสื่อความหมายธรรมชาติที่มีในอุทยานแห่งชาติแม่ปิงอยู่เสมอให้มีสภาพพร้อมใช้ และมีการปรับปรุงข้อมูลสื่อความหมายให้ทันสมัย มีข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย หากอุทยานแห่งชาติแม่ปิงไม่มีงบประมาณเพียงพอในการพัฒนาสร้างใหม่และดูแลบำรุงรักษาของเดิมให้ได้มาตรฐาน จำเป็นต้องดำเนินการประสานงานขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภายนอกเข้ามาช่วยอีกทางหนึ่ง

6.6.3 ข้อเสนอแนะทางจัดการตามองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาพบว่าประชาชนในท้องถิ่นรอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิงส่วนใหญ่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งนับเป็นโอกาสที่ดีของ

อุทยานแห่งชาติแม่ปิงที่ชุมชนตอบรับการพัฒนาพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสามารถใช้ข้อมูลนำมาประกอบการวางแผนจัดการอุทยานแห่งชาติในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างดี สำหรับปัญหาอุปสรรคที่พบตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว พบว่าอุทยานแห่งชาติแม่ปิงยังไม่มี การสนับสนุนให้มีการสร้างกลุ่มเครือข่ายมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและการส่งเสริมให้ความรู้ในการประกอบอาชีพจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยจะเห็นได้จากประชาชนในท้องถิ่นยังไม่ได้ รับผลประโยชน์ในรูปแบบของรายได้หรืออาชีพใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งปัจจุบันส่วนใหญ่มีเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนเท่านั้นที่ได้รับผลประโยชน์ โดยตรงดังนั้นผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เสนอเป็นแนวทางจัดการ ดังต่อไปนี้

1) อุทยานแห่งชาติแม่ปิงต้องมีการสนับสนุนให้มีการสร้างกลุ่มเครือข่ายมัคคุเทศก์ท้องถิ่น โดยให้การช่วยเหลือด้านข้อมูลและให้คำปรึกษาหาวิธีการเพื่อให้กลุ่มสามารถรวมตัวกันได้ ตลอดจนช่วยประสานงานระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลด้านการท่องเที่ยวและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับชุมชน โดยตรง เช่น ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัด และหน่วยพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนการสร้างองค์กรให้มีความเข้มแข็ง มีการสร้างเครือข่ายมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้เกิดเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยอาศัยมัคคุเทศก์ท้องถิ่น โดยอุทยานแห่งชาติแม่ปิงต้องมีการส่งเสริมขยายกลุ่มเครือข่ายมัคคุเทศก์ท้องถิ่นไปยังชุมชนอื่นๆ นอกจากตำบลก้อด้วย ซึ่งเป็นแนวทางจัดการที่คล้ายกันของ วิระชัย มงคลพันธ์ (อ้างแล้ว) ที่ได้เสนอแนะว่าชุมชนท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน โดยการจัดตั้งกลุ่ม/ชมรมการท่องเที่ยวและให้ประชาชนในท้องถิ่นมีบทบาทร่วมกันกับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติใน ส่วนของการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว การนำเที่ยวทางธรรมชาติ และการเป็นวิทยากร

2) อุทยานแห่งชาติแม่ปิงต้องมีการดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติแม่ปิงโดยมีตัวแทนประชาชนในท้องถิ่น ตัวแทนหน่วยงานต่างๆ และผู้ทรงคุณวุฒิ เข้ามา ร่วมเป็นคณะกรรมการและคณะทำงานในการวางแผนจัดการและดำเนินงานอุทยานแห่งชาติไปตามหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติ ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการให้เกิดเป็นรูปธรรมโดยใช้หลักและวิธีดำเนินการในแนวทางเดียวกันกับอุทยานแห่งชาติอื่นๆ ที่ประสบผลสำเร็จในการจัดตั้งคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติและมีการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติไปแล้ว

6.6.4 ข้อเสนอแนะทางจัดการตามองค์ประกอบด้านการจัดการบริการท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่าอุทยานแห่งชาติแม่ปิงได้มีการดำเนินการจัดการบริการท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมประชาสัมพันธ์ การตลาดและการบริการนำเที่ยว

รวมทั้งจัดการระบบเดินทางและการเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวในพื้นที่ตลอดจนการจัดการบริการของที่ระลึกและอาหาร ในภาพรวมได้มีการดำเนินการไปในทิศทางที่ดีแล้วแต่ก็มีปัญหาอุปสรรคในการจัดการบางประการที่ไม่อาจทำให้การดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ประสบผลสำเร็จได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ปัญหาอุปสรรคที่พบที่สำคัญได้แก่ การขาดการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ การตลาดและบริการนำเที่ยว และการจัดการเดินทางและการเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เสนอเป็นแนวทางจัดการ ดังต่อไปนี้

1) อุทยานแห่งชาติแม่ปิงต้องมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ การตลาดและบริการนำเที่ยวโดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและประชาชนเข้าถึงในการรับรู้ข่าวสารได้ง่าย เช่น การเพิ่มจำนวนวันหรือชั่วโมงในการจัดรายการวิทยุของอุทยานแห่งชาติแม่ปิงผ่านสถานีวิทยุชุมชนในท้องถิ่น การใช้ระบบอินเทอร์เน็ตในการนำเสนอข้อมูลและติดต่อข้อมูล นอกจากนี้ต้องสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนในด้านข้อมูลการท่องเที่ยวและส่งเสริมการตลาดผ่านหน่วยงานหลักที่ดูแลด้านการท่องเที่ยวในภาพรวม ได้แก่ ศูนย์ท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัด สมาพันธ์ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวภาคเหนือ 17 จังหวัด และสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว เป็นต้น

2) อุทยานแห่งชาติแม่ปิงต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินการเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวในพื้นที่และนอกพื้นที่อุทยานแห่งชาติโดยมอบหมายงานให้มีผู้รับผิดชอบดูแลที่ชัดเจนและดำเนินการประสานงานการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ให้มีความชัดเจนบนพื้นฐานข้อมูลที่ถูกต้องน่าเชื่อถือ และพยายามหาเวทีการประชุมหน่วยงานที่ดูแลในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งให้มีโอกาสพบปะ พูดคุยและหาแนวทางการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวไปในทิศทางเดียวกัน และมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นโครงข่ายการท่องเที่ยวที่แท้จริง

3) อุทยานแห่งชาติแม่ปิงต้องมีการควบคุมร้านจำหน่ายของที่ระลึกและอาหารให้ได้มาตรฐานและอยู่ในราคาที่เหมาะสม มีการตรวจตราด้านความสะอาดและสุขอนามัยของสถานที่และวัตถุดิบอยู่เสมอซึ่งจำเป็นต้องประสานงานร่วมกับหน่วยงานกระทรวงสาธารณสุขในท้องถิ่น มีการพิจารณาจัดสร้างร้านจำหน่ายของที่ระลึกและอาหารที่ถาวรบริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ และน้ำตกก้อหลวง มีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกร่วมกับผู้ประกอบการและชุมชนอยู่เสมอ

4) อุทยานแห่งชาติแม่ปิงต้องมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มตามความเหมาะสมของพื้นที่และการใช้ประโยชน์ในปัจจุบันตลอดจนในอนาคต โดยสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ต้องได้รับการดูแลและพัฒนาปรับปรุงให้มีความพร้อมรองรับกิจกรรมการใช้ประโยชน์

อยู่เสมอ โดยสิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรได้รับการพัฒนาเร่งด่วนในปัจจุบัน ได้แก่ การขยายเขตไฟฟ้าแรงสูงไปยังแหล่งท่องเที่ยวแก่งก้อ จัดทำท่าเทียบเรือที่ได้มาตรฐานบริเวณแก่งก้อสร้างห้องน้ำเพิ่มบริเวณน้ำตกก้อหลวง พัฒนาทางเดินขึ้นน้ำตกก้อหลวง สร้างศาลาพักผ่อนท่องเที่ยวบริเวณแก่งก้อ พัฒนาสถานที่กางเต็นท์บริเวณแก่งก้อให้ได้มาตรฐาน และสร้างบ้านพักเรือนแพเพิ่มเติมบริเวณแก่งก้อ เป็นต้น

5) อุทยานแห่งชาติแม่ปิงต้องมีการควบคุมการบริการนำเที่ยวในอุทยานแห่งชาติให้ดำเนินในพื้นที่ที่กำหนดบนพื้นฐานของความปลอดภัยและรักษาสิ่งแวดล้อม มีกฎกติกาในการปฏิบัติที่ชัดเจน มีการจัดระเบียบการรับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการเอกชนให้เสมอภาค และมีมาตรฐานเดียวกัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved